

ПЕРЕДМОВА

Збірник містить доповіді і матеріали міжнародної науково-практичної конференції *“Пропаганда та “єврейське питання” в ЗМІ на окупованій нацистами території України, 1941 – 1944”*, яку провів Український Центр вивчення історії Голокосту 21 – 22 лютого 2006 р. в Києві. Конференцію було проведено в Інституті політичних і етнонаціональних досліджень НАН України.

Загальновідомо, що антисемітизм був одним з головних компонентів ідеології та пропаганди нацизму. В кожному регіоні нацистські окупанти проводили диференційовану політику, яка залежала від місцевих умов і специфіки, стратегічних інтересів окупантів, національного складу населення, інших факторів. Пропаганда була частиною цієї політики, здійснювалася вона за допомогою засобів масової інформації – періодичних видань, що виходили українською, російською та іншими мовами.

Конференція стосувалася таких питань: до якої міри газети можуть бути джерелом подій Голокосту – масового знищення євреїв під час Другої світової війни? Наскільки в ЗМІ було відображено реальні процеси – пограбування єврейської громади, її економічна експлуатація, збір євреїв, їхнє винищення, виявлення тих, хто переховувався? Якою мірою ці ЗМІ мали виконувати роль додаткового інструменту в арсеналі винищення? Яким чином формувалася антисемітська доктрина, що її було реалізовано на сторінках періодичних видань? Яку роль у цьому процесі відігравали ідеологічні запозичення з нацистських пропагандистських установ, а який внесок зробили від себе місцеві журналісти, які працювали в окупаційних ЗМІ? В чому були регіональні особливості організації та провадження пропагандистської активності? Для чого антисемітська пропаганда – інтенсивна й регулярна – тривала весь окупаційний період, незважаючи на те, що в багатьох регіонах України євреїв було швидко винищено? Нарешті, якою була ефективність пропагандистських зусиль та ступінь впливу антиєврейських інформаційних потоків на інше населення? Чи сприяла ця пропаганда тому, що в рішучий момент перед євреями зачинялися двері їхніх вчорашніх сусідів?

Таким чином, на конференції було розглянуто як організаційні, так і змістовні аспекти пропагандистської активності нацистського окупаційного режиму. Конференція є частиною дослідницького проекту “Антисемітські доктрини в ЗМІ окупаційного періоду України: зони військової та цивільної німецької адміністрації, Трансністрія (1941–1944)”, який виконується Українським центром вивчення історії Голокосту.